

Jak kolorowy Diego trafił na flagę Gwatemali

Diego był bardzo kolorowy. Tak kolorowy, że bardziej się nie da. A do tego był wesoły i aż tryskał humorem. Aaaa! Nie powiedzieliśmy wam jeszcze, że Diego był ptakiem. Pięknym. Tak pięknym, że jego podobizna zdobi dziś flagę i herb jego ojczyzny – Gwatemali. Miał wielką rodzinę, ale to właśnie on jest bohaterem naszej bajki, bo dzięki niemu ludzie zauważyli, jak łatwo jest skrzywdzić kogoś, kogo się nie rozumie, i że trzeba być otwartym na innych!

Kwezal herbowy – tak nazywa się gatunek ptaków, do którego należał Diego. Kwezal, jak już wicie, jest symbolem Gwatemali, ale taką nazwę nosi też miasto oraz pieniądze w tym środkowoamerykańskim kraju. Diego to musiał być bardzo sławny ptak! – powiecie, słysząc o tym wszystkim. Zawdzięcza to swojej odwadze i mądrości. Posłuchajcie historii, która wydarzyła się aż dwieście lat temu! – Dziadku! Dziadku! Opowiedz mi tę legendę o naszym gatunku! Tę o tym, jak nas kiedyś ludzie szanowali! – prosił wieczorami swego dziadka Diego. A dziadek, starszy, przygarbiony ptak zawsze chętnie ją opowiadał wnukowi. Za każdym razem trochę inaczej, ale nie pomijając tego, co ważne.

– To było bardzo dawno temu. Tak dawno, że pewno nawet mojego pra, pra, pra, pra, pra i jeszcze dziesięć razy pradziadka wtedy jeszcze nie było na świecie – rozpoczynało opowieść sędziwe ptaszysko. – To były czasy, gdy tymi ziemiami rządzą przywiązani do tradycji ludzie – Majowie i Aztekowie. Wtedy nikt nie mógł nas skrzywdzić. Byliśmy symbolem piękna i umiłowania wolności. Wierzono, że gdy odbierze się nam wolność, wtedy wydarzy się nieszczęście. Dlatego nawet groźni myśliwi nie robili nam krzywdy, choć nasze pióra byłyby dla ludzi ozdobą cenniejszą niż złoto. Ale potem przyszli tu ludzie zza wielkiego oceanu, którzy nie znali ani nas, ani tej pięknej historii. Interesowały ich tylko kolorowe pióra, więc zaczęli polować na naszych przodków. Było nas coraz mniej, chowaliśmy się głęboko w lasach i nie wiadomo, jak by to się skończyło, gdybyśmy nie zdecydowali się na zawsze ukryć przed ludźmi. Tak dobrze, żeby o nas zapomnieli!

– Oni o nas zapomnieli? – dopytywał się Diego.

– Zapomnieli, ale, niestety, żyje nam się coraz gorzej, mimo że nikt już na nas nie poluje – tłumaczył dziadek.

– Czemu?! – dziwił się młody ptak.

– Sam zobacz, Diego. Na twoich oczach znika las, bo ludzie potrzebują drewna, a las to nasz dom! – zafrasował się dziadek.

– No to może trzeba porozmawiać z ludźmi? – Diego, mimo że słuchał tej historii setki razy, pierwszy raz rzucił taki pomysł, ale dziadek zgasił jego zapał. – Oni cię

nie rozumieją, a jak cię tylko zobaczą, będą chcieli zabrać ci twoje kolorowe pióra. Smutno się zrobiło Diego. Chciał, by się udało porozumieć z ludźmi. Ale Wy się nie smućcie, tylko poczekajcie, co będzie dalej...

3:45

PROPONOWANE PYTANIA

O ile dziadka z racji wieku często łamało w skrzydłach, o tyle Diego rozpierała energia. Skrawek lasu, w którym mieszkali, rzeczywiście był mały, może dlatego ptaszek często fruwał po jego obrzeżach albo nawet daleko poza nimi.

– Coś mi się wydaje, że ci ludzie nie są tacy groźni. Porozmawiam z nimi, żeby nie niszczyli naszego lasu – myślał sobie, gdy szybował ponad dachami domów. Raz nawet przysiadł na jednym z nich. I to był właśnie ten dzień, który zmienił całą Gwatemalę!

– Ej, zobacz, jaki kolorowy ptak! Złapmy go w siatkę – to były ostatnie słowa, które usłyszał Diego, bo chwilę później siedział już zamknięty w klatce. Pojmali go dwaj chłopcy.

– Wspaniałe pióra! To ci dopiero! – uradowali się chłopcy. Diego przestraszył się, że ludzie nigdy go nie wypuszczą!

– Nie! Dość tego! Co wy sobie myślicie?! Że ja jestem tylko po to, żeby skubać moje pióra?! Ja jestem magicznym ptakiem! – zaczął krzyczeć Diego, choć pamiętał słowa dziadka, że ptasiej mowy człowiek z pewnością nie zrozumie... Tyle że... człowiek zrozumiał!

– Ten ptak mówi! Mówi ludzkim głosem! – wrzasnęli chłopcy.

– Rozumiecie mnie? To otwierajcie klatkę! – rozkazał ptaszek, choć sam nie wiedział, jaki będzie skutek jego słów, więc dodał jeszcze na koniec. – A nawet gdybym nie mówił ludzkim głosem i w ogóle nie mówił, to i tak nie macie prawa mnie zamykać w klatce, bo każdemu należy się szacunek. Nie traktujcie innych tak, jakby byli waszymi zabawkami. Ale tak, jakby byli waszymi przyjaciółmi!

Poczerwieniały ze wstydu buzie obu chłopców.

– Dobrze... Leć na wolność... No głupio wyszło! Możemy ci jakoś pomóc? – przeprosili.

– Możecie. Możecie posłuchać, bo opowiem wam to, co opowiedział mi dziadek

– zaczął Diego. – Kiedyś uważano nas za magiczne ptaki, symbole wolności, i nie krzywdzono. Wasi przodkowie szanowali nas, a my cieszyliśmy ich oczy kolorowymi piórami. Gdy przysiadaliśmy na dachach domów, to ich mieszkańcy cieszyli się, bo wierzyli, że przynosimy szczęście w życiu... – ciągnął swą opowieść Diego. Na koniec skwitował ją gorzkimi słowami: – A teraz? A teraz kryjemy się po lasach, bo chcecie nas łapać i wsadzać do klatek!

– Jeszcze raz przepraszamy cię. Nie znaliśmy ciebie ani twojego gatunku, ani tej historii – wytłumaczyli się chłopcy. – Prosimy, siadaj na dachu naszego domu, a my będziemy z oddali cię podziwiał. Czy przynosisz szczęście czy nie.

Od tamtej pory w okolicy zaczęło być głośno o tym, że do jednego z domów przylatuje przepiękny ptak, siada na dachu, a cała rodzina podziwia jego pióra. I jest szczęśliwa! Chłopcy też nie próżnowali. Opowiedzieli sąsiadom, że te piękne ptaki to symbole wolności od czasu Majów i Azteków.

Wieści w małej Gwatemali rozchodzą się szybko. Po wielu latach ludzie znowu zaczęli szanować kwezale, przestały więc kryć się po lasach. Tak odrodziła się pradawna przyjaźń między ptakami i ludźmi, a Diego mruga teraz do was wesoło z flagi Gwatemali.

- Kim był Diego i jak wyglądał?
- Czego dowiedział się od dziadka na temat historii swojej rodziny?
- Jak kiedyś wyglądało życie kwezali?
- Jak czuł się Diego, gdy poznał historię swojej rodziny?

PROPONOWANE PYTANIA

- Na co zdecydował się Diego?
- Jak wyglądała jego pierwsza wizyta u ludzi?
- Co ważnego ptak miał do powiedzenia ludziom?
- Jak to wpłynęło na ich zachowanie?

ZAGADNIENIA KLUCZOWE

odwaga potrzebna do zabierania głosu w ważnych sprawach, przynależność do grupy, otwartość na rozmowę z innymi, szacunek

CELE ZAJĘĆ

cel główny:

Dostrzeżenie przez uczniów, że wytrwałość w dążeniu do celu i poszukiwanie kolejnych rozwiązań pomimo niesprzyjających okoliczności mogą przyczynić się do zmiany sytuacji na lepsze.

cele szczegółowe – uczeń:

- > wysłucha bajki „Jak kolarz Diego trafił na flagę Gwatemali”,
- > porozmawia z innymi na temat zagadnień przedstawionych w treści bajki,
- > weźmie udział w zabawie „Odważny – ostrożny”,
- > zastanowi się nad tym, co może pomóc postępować odważnie w ważnych sytuacjach,
- > wysłucha piosenki „Mów mi Diego”,
- > weźmie udział w grupowym tworzeniu herbu klasy, który będzie przypominał o odwadze,
- > dokończy zdanie: „Jestem odważny/odważna, gdy...”.

REALIZACJA PODSTAWY PROGRAMOWEJ

I 1.1) 2) 3) 5), 2.2) 3), III 1.1) 2) 4), V 2.1) 7), VI 1.1), VIII 1.2), 3.1), XIII 1.1) 7) 8) 9), 2.1) 5)

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Posłuchajmy bajki

Przeczytaj bajkę dzieciom. Przerwij czytanie we wskazanych miejscach, aby zadać uczniom pytania oraz przeprowadzić z nimi rozmowę na temat treści bajki. Możesz też odtworzyć bajkę z CD i skorzystać z oznaczeń, w którym momencie należy zrobić pauzę w odtwarzaniu nagrania. Rozmowę na temat pierwszego fragmentu możesz skomentować następująco:

Diego był ciekaw historii swojej rodziny. Podczas rozmowy z dziadkiem dowiedział się, jak potoczyły się losy ich przodków i jak to wpływa na jego życie tu i teraz.

Po odczytaniu drugiego fragmentu tekstu i rozmowie z uczniami możesz podsumować ich wypowiedzi:

Diego powiedział: „(...) każdemu należy się szacunek. Nie traktujcie innych, jakby byli waszymi zabawkami. Ale tak, jakby byli waszymi przyjaciółmi!”. Te słowa spowodowały zmianę zachowania najpierw chłopców, a potem – całej rodziny, wioski i całego kraju.

Poproś uczniów, by podzielili się swoimi refleksjami na ten temat. Zapytaj, dlaczego ważne jest, aby okazywać innym szacunek.

2. Odważny – ostrożny

ZABAWA GRUPOWA

Do wykonania tego ćwiczenia będziecie potrzebowali dość dużo miejsca. Zabawę można przeprowadzić w klasie w przejściu między rozsuniętymi ławkami, w miejscu blisko tablicy lub na korytarzu szkolnym. Rozłóż linę lub przyklej na podłodze linę z papierowej taśmy długości minimum 5 metrów. Na jednym jej końcu umieść kartkę z napisem „ODWAŻNY, ODWAŻNA”, a na drugim – „OSTROŻNY, OSTROŻNA”. Wytłumacz uczniom zasady ćwiczenia:

Za chwilę staniemy obok liny. Na jej końcach mamy dwa różne napisy: ODWAŻNY, ODWAŻNA i OSTROŻNY, OSTROŻNA. Każdy z nas w niektórych sytuacjach jest odważny, a w innych – ostrożny. Zdarza się też, że stoimy gdzieś pośrodku między odwagą i ostrożnością. Będę wam podawać przykłady różnych sytuacji, a wy zastanówcie się, czy wymagałyby one od was ostrożności czy może odwagi. Stańcie w odpowiednim miejscu przy linie tak, żeby pokazać, czy w tej sytuacji jesteście bardziej ostrożni, odważni czy może stoicie gdzieś pomiędzy ostrożnością a odwagą:

- > *gdy muszę w nieznanym miejscu pójść do sklepu,*
- > *gdy przechodzę przez ulicę,*
- > *gdy mam powiedzieć koleżance lub koledze, że jestem na nią/niego rozżłoszczony/-a,*
- > *gdy chcę opowiedzieć całej klasie o jakimś wydarzeniu,*
- > *gdy mam wystąpić przed rodzicami w przedstawieniu,*

- > gdy chcę przyłączyć się do zabawy,
- > gdy czeka mnie wizyta u stomatologa,
- > gdy mam pojechać w nieznanne miejsce,
- > gdy poznaję kogoś nowego.

Zabawę możesz podsumować następująco:

Czasami jesteśmy bardziej odważni, innym razem zachowujemy się ostrożnie. Diego odważył się mówić o tym, co było dla niego bardzo ważne, mimo że łatwiej było mu zachować ostrożność. Warto rozmawiać z innymi o tym, na czym nam zależy.

3. Co nam pomaga być odważnym

PRACA PLASTYCZNA

Podziel uczniów na 4–5-osobowe zespoły. Rozdaj grupom arkusze papieru, poproś o wyjęcie kredek i pisaków i zaproponuj uczniom zadanie:

Zastanówcie się wspólnie, co może wam pomóc postępować odważnie w ważnych sytuacjach. Zapiszcie lub narysujcie, czego potrzebujecie, aby zachowywać się odważnie.

Zaproś uczniów do przedstawienia swoich propozycji. Możecie zawiesić je w widocznym miejscu w sali tak, by uczniowie mogli do nich zaglądać, gdy będą czuli, że potrzebują wzmocnienia.

4. Piosenka „Mów mi Diego”

ZABAWA RUCHOWA PRZY MUZYCE

Zaproś uczniów do wysłuchania piosenki o Diego (piosenka numer 5 na płycie nr 2). Możesz zaproponować dzieciom kołysanie się w rytm melodii.

5. Herb naszej klasy

PRACA W GRUPACH

Podziel uczniów na 3–4-osobowe grupy. Rozdaj każdej grupie arkusz brystolu (A3 lub A4). Zaprezentuj uczniom zdjęcie kwezala (link: <https://link.do/sLjvV>) i godło* Gwatemali (link: <https://tiny.pl/gvtdm>). Możesz je wyświetlić na komputerze lub tablicy multimedialnej.

Wyjaśnij uczniom zadanie:

Diego został namalowany na godle Gwatemali w uznaniu dla jego odwagi. Teraz waszym zadaniem będzie zaprojektowanie herbu naszej klasy. Zastanówcie się w grupach, jaki symbol na nim umieścić. Spróbujcie stworzyć herb, który będzie dodawał nam odwagi. Zaczynajcie od naradzenia się z kolegami i koleżankami, a następnie narysujcie wymyślony przez was herb. Pamiętajcie, aby zadbać o to, by każde dziecko miało swój udział w jego tworzeniu.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

CD z bajkami, CD z piosenkami, lina lub taśma papierowa, arkusze brystolu lub tektury, kredki, pisaki, komputer/tablica multimedialna do przedstawienia zdjęcia kwezala i godła Gwatemali

W zależności od możliwości czasowych po skończeniu pracy zróbcie wystawę herbów lub ich prezentację, podczas której grupy będą mogły opowiedzieć o swoich pomysłach.

*Na godle Gwatemali oprócz kwezala symbolizującego wolność znajdują się także inne elementy: dwa karabiny z bagnetami będące symbolem ludu broniącego wolności, dwie skrzyżowane szable oznaczające sprawiedliwość i suwerenność, rozwinięty pergamin z napisem w języku hiszpańskim LIBERTAD 15 DE SEPTIEMBRE DE 1821 [Niepodległość 15 września 1821 roku]. Całość otoczona jest wieńcem laurowym – symbolem zwycięstwa.

6. Być odważnym

PODSUMOWANIE

Na zakończenie zajęć poproś każdego ucznia o dokończenie zdania:

Jestem odważny/odważna, gdy...

7. Wspólne ustalanie motta

Zaproponuj uczniom sformułowanie motta jako podsumowania zajęć. Zbierzcie pomysły i wybierzcie jeden z nich. Możesz też przedstawić naszą propozycję motta.

Nie boję się mówić o tym,
czego potrzebuję!

Zobacz też

Jeśli chcesz pogłębić z uczniami zagadnienia na temat innych wartości poruszanych w bajce, sięgnij do scenariuszy z edycji 2017 r.:

➤ *Jak mały dzik Danyło przegonił wielkiego niedźwiedzia* – **zagadnienia kluczowe**: problem, obrona, odwaga, bohaterstwo, bohater, dom, bezpieczeństwo; **cel główny**: zrozumienie, czym jest i jak może przejawiać się bohaterstwo.

➤ *Jak ocelocik Luis nie zostawił słabszego w potrzebie* – **zagadnienia kluczowe**: troska, okazywanie troski innym ludziom i zwierzętom, lekarz jako osoba okazująca troskę; **cel główny**: dostrzeżenie przez uczniów wartości okazywania troski innym.

Scenariusze i bajki możesz pobrać tutaj: wiemczujepomagam.pl

MÓW MI DIEGO

Mów mi Diego!
Kolorowe piórka mam.
Są jak tęcza, wolność, słońca żar.

To historia bardzo stara, czasu szmat. } x 2
Dawno to się wydarzyło – dwieście lat.

Mów mi Diego!
Kolorowe piórka mam.
Zdobię godło. Wolność, wiarę niosę wam.

To historia bardzo stara, czasu szmat. } x 2
Dawno to się wydarzyło – dwieście lat.

Mów mi Diego!
Kolorowe piórka mam.
Gwatemala to mój dom, rodzina, raj.

Lecz nie zawsze na tym świecie dają ci } x 2
ciastko z kremem, czasem musisz przełknąć łzy.

Mów mi Diego!
Kolorowe piórka mam.
Zdobię godło i kolory niosę wam.

To historia bardzo stara, czasu szmat. } x 2
Dawno to się wydarzyło – dwieście lat.

Lecz nie zawsze na tym świecie dają ci } x 2
ciastko z kremem, czasem trzeba przełknąć łzy.

